

Göteborgs
Stad

OKIDOKI

VARSAMT

Urbio

SKANSTORGET

GESTALTNINGSPROGRAM FÖR FÖRSKOLA

INNEHÅLL

ANALYS: SKANSBERGET - PARK OCH BEBYGGELSE

HISTORISK BAKGRUND

PLACERING AV FÖRSKOLAN

RIKSINTRESSANT KULTURMILJÖ

SIKTLINJER OCH STRÅK

BYGGNADENS LÄGE

GESTALTNINGSPRINCIPER

PROGRAM

PARKEN

MUREN

BYGGNADEN

FÖRSKOLEGÅRDEN

PERSPEKTIVBILDER

ANALYS: SKANSBERGET - PARK OCH BEBYGGELSE

HISTORISK BAKGRUND

STADSPLAN OCH BYGGNADSORDNING

UNDER 1700-TALET ökade Haga i storlek och i slutet av seklet uppgick befolkningen till omkring 1000–1500 personer. Den befästa staden hade då spelat ut sin roll, och 1807 fattades beslut om att Göteborgs vallar och befästningar skulle rivas.

1866 fastställdes en stadsplan för Haga, med gatureglering och tomtindelning, som i stora delar gällde fram till 1960-talet. Till stadsplanen hörde även byggnadsbestämmelser som kompletterades efter hand. Sedan 1855 hade det varit förbjudet med trevåningshus i trä och 1869 beslutades även att inredning av källare var förbjudet med hänsyn till brandsäkerhet. Denna bestämmelse mynnade så småningom i utvecklingen av landshövdingehuset, som kom att prägla många av Göteborgs stadsdelar.

Den befintliga bebyggelsen i området Vasastaden-Haga utgjordes på mitten av 1800-talet av låga enkla trähus som låg relativt tätt. Byggnaderna var överlag spontant tillkomna och inte mer påkostade än att de skulle kunna rivas lätt i händelse av krig. Denna enkla bebyggelse revs under 1800- och 1900-talet och ersattes av landshövdingehus i tre våningar som dekorerades med profilerade och figurssågade snickerier, takkupor och hörntorn. Dock bibehölls delar av den äldre bebyggelsen, främst utmed Skansberget, ända fram till 1900-talets första hälft. Den stad som bredde ut sig under decennierna i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet var en på många sätt annorlunda miljö än den som ersattes. Den brokiga trästaden och äldre gatusträckningar fick nu ge plats för en mer enhetlig miljö.

I slutet av 1800-talet var området söder om Skansberget i stor utsträckning obebyggt och 1891 togs en ny stadsplan fram för Kommendantsängen och Olivedal. Den påbörjade Linnégatan drogs vidare söderut och mötte Övre Husargatan vilken fortsatte sin sträckning från Skanstorget. Dessa två huvudgator, tillsammans med Skansberget gav prägel åt området där kvarterens form varierade från kilformade till rektangulära.

Skanstorget blev i och med denna stadsplan reglerat till sin nuvarande form och sträckte sig ända till Skansbergets fot, från att tidigare ha utgjorts av en triangulär yta mellan Husargatan och Sprängkullsgatan.

Bebyggelsen söder om Skanstorget kom att domineras av stenhus i fem till sex våningar, mestadels med fasader i jugendstil klädda med fasadtegel och brutna tak.

Källa:

Skanstorget - kulturmiljö och stadsbildsanalys, J Lange, 2011/9

Utsikt från Nilssonsberg före regleringen av Sprängkullsgatan. (Göteborgs stadsmuseum)

Stadsplan för området mellan Övre Husargatan och Vegagatan 1891. (Stadsbyggnadsförvaltningens arkiv)

HISTORISK BAKGRUND

BEBYGGELSE MOT BERGET

UNDER 1700- OCH 1800-TALET uppfördes en oreglerad, enklare typ av bebyggelse vid foten av Skansberget. Bebyggelsen utgjordes av fristående, oregelbundet placerade träbyggnader i en till två våningar med sadeltak. För att skapa en plan, byggbar yta anlades stödmurar eller källarvåningar i sten.

I slutet av 1800-talet bebyggdes Skansbergets södra sluttning med landshövdingehus i en löst ordnad kvartersstruktur som anslöt till Kommendantsängens bebyggelsestruktur. Sluttningen terrasserades med hjälp av höga stödmurar i sten. På dessa placerades trevåningshus med en våning i tegel och två i trä. Fasaderna kläddes med panel och försågs med dekorativa fönsteromfattningar och detaljer. Byggnader i framträdande lägen hade mer bearbetade volymer med burspråk, torn och balkonger.

Vy från mot söder utmed Kaponjärgraven. Teckning av Carl Georg Enslen från 1857. (Göteborgs stadsmuseum)

Enkla träbyggnader på hög stenfot utmed Skansbergets fot vid korsningen av Landsvägsgatan/ Linnégatan 1905. (Göteborgs stadsmuseum).

På kartan syns en del av den äldre, enklare träbebyggelsen på Skansbergets norra sida och landshövdingehusen på den södra. (Jubileumskarta 1923, Göteborgs stadsbyggnadsförvaltning).

Flygfoto av som visar bebyggelsen på Skansbergets södra sluttning. (Göteborgs stadsmuseum)

Landshövdingehuset, med en våning i tegel och två i trä, placerades på höga stödmurar i sten. (Göteborgs stadsmuseum)

HISTORISK BAKGRUND

SKANSPARKEN

Under perioden då Skansberget var befäst hade träd och annan växtlighet röjts regelbundet för att ha god sikt över omgivningen, vilket hade lämnat efter sig ett kalt berg. Det dröjde dock fram till 1901 innan staden fick tillåtelse av staten att anlägga en park på berget. För att få Skansberget grönskande igen transporterades stora mängder jord upp på berget.

1915 anlades en gräsplan med stödmur och trappor i sten på Skansbergets östra sida. Skansberget och Skansen Kronan fick då en ordnad entré som ersatte de stora vedskjul som tidigare fanns på platsen. Gräsplanen och stödmuren ingick i en större plan med gångvägar, trappor och utsiktsplatser som omfattade hela norra halvan av berget.

Förslag till anordning av lekplatser av Arvid Bjerke 1914. Det är oklart hur mycket av förslaget till lekplats som kom till utförande. Klart är dock att Hagas barn använde gräsytan vid Skanstorget som lekplats enligt en artikel i Göteborgs-Tidningen 30/9 1915. (Regionarkivet VGR)

Foto från 1915 av den nyligen anlagda stödmuren och gräsytan. Till höger i bild skimtar ett par kvarvarande stugor av den typ av enklare bebyggelse som tidigare kantat berget. (Göteborgs stadsmuseum)

Slänten mot Skansbergets östra sida efter rivningen av de större vedskjulen 1914. (Foto Göteborgs stadsmuseum)

Göteborgs
Stad

OKIDOKI

VARSAMT

Urbio

SKANSTORGET FÖRSKOLA
GESTALTNINGSPROGRAM

DATUM
2024.05.14

7/36

PLACERING AV FÖRSKOLAN

PLACERING AV FÖRSKOLAN

RIKSINTRESSANT KULTURMILJÖ

- Den föreslagna gestaltningen utgår ifrån platsens riksintressanta kulturhistoriska byggnader och anläggningar, där Skansen Kronan har högst prioritet, men där även stödmuren och parkens övergripande gestaltning utgör aspekter att ta hänsyn till.

PLACERING AV FÖRSKOLAN

SIKTLINJER OCH STRÅK

- Maximal utbredning av förskolan bestäms av siktlinjer, Kastellgatans förlängning samt befintlig stig på berget.

Maximal utbredning för förskolan

PLACERING AV FÖRSKOLAN

BYGGNADENS LÄGE

- Byggnaden är placerad bakom kvarteret för att medge fria siktlinjer över torget mot Skansen Kronan.
- Stödmuren förlängs och bibehåller sin karaktär av sprängstensmur vilket bygger vidare på den historiska gestaltningen av Skansparken.
- Den övre delen av byggnaden placeras indragen från sprängstensmuren i syfte att låta den anlagda parkkaraktären och bergets resning råda över platsens gestaltning. Här bryts stenstadens kvarterslogik och kopplingen till gata, och utformningen knyter i stället an till Kastellgatans västra sida där byggnader placerats på stödmur utmed bergets fot.
- Sammanfattningsvis möjliggör gestaltningen av byggnaden att väsentliga siktlinjer mot berget och ett av riksintressets centrala uttryck, Skansen Kronan, kan bibehållas, liksom parkens övergripande gestaltning och möte med torget.

Stödmurar

Göteborgs
Stad

OKIDOKI

VARSAMT

Urbio

SKANSTORGET FÖRSKOLA
GESTALTNINGSPROGRAM

DATUM
2024.05.14

11/36

GESTALTNINGSPRINCIPER

PROGRAM

FÖRSKOLA VID SKANSTORGET

PROGRAM för en ny förskolebyggnad vid Skanstorgets fot:

- Fyra avdelningar, totalt 72 barn.
- Totalt 16 personer i personalen.
- Ett tillagningskök (för den egna verksamheten).
- Förskolegård tillgänglig för allmänheten under kvällar och helger.

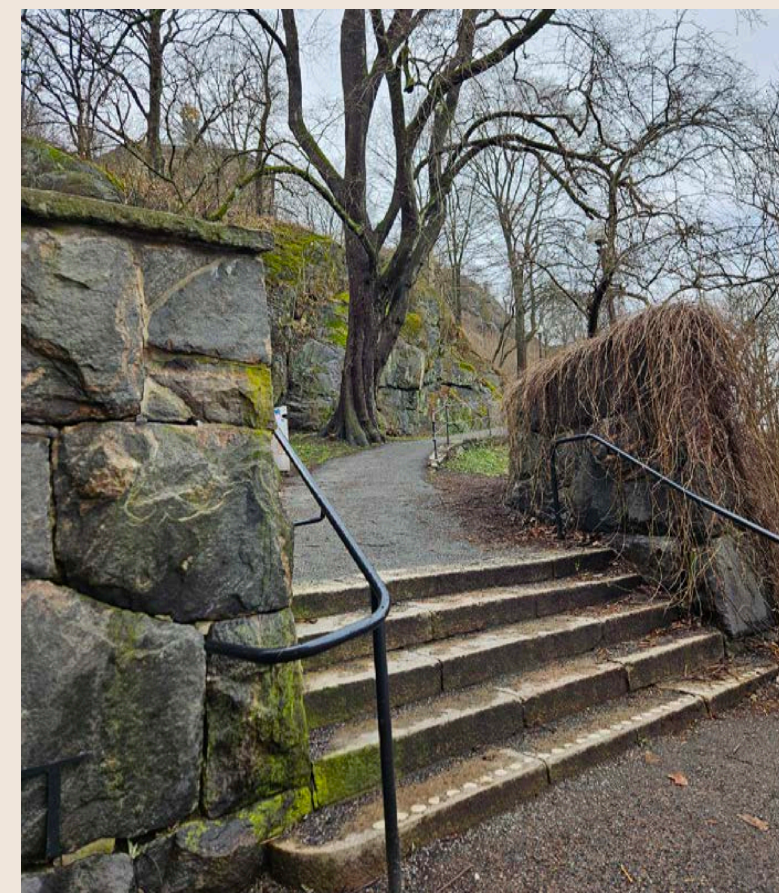
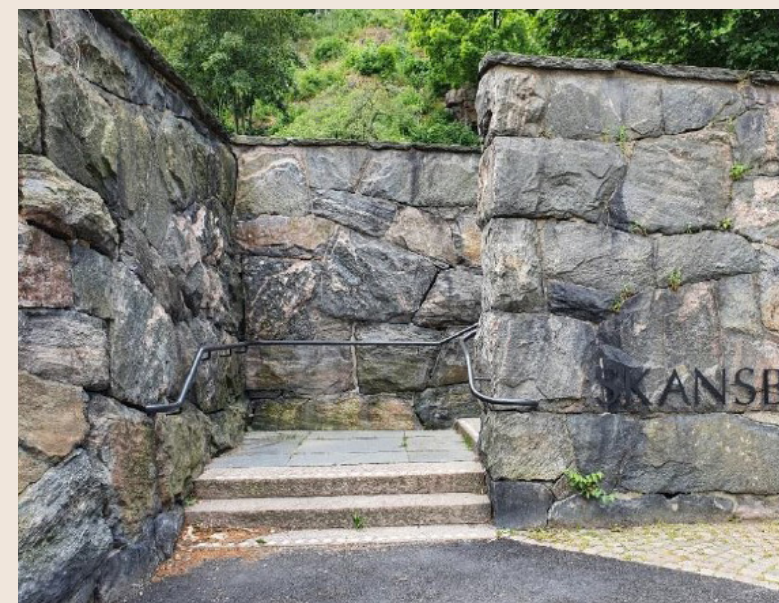

PARKEN

BEVARANDE AV ENTRÉER UPP PÅ BERGET

Befintlig situation med två entréer genom befintlig mur.

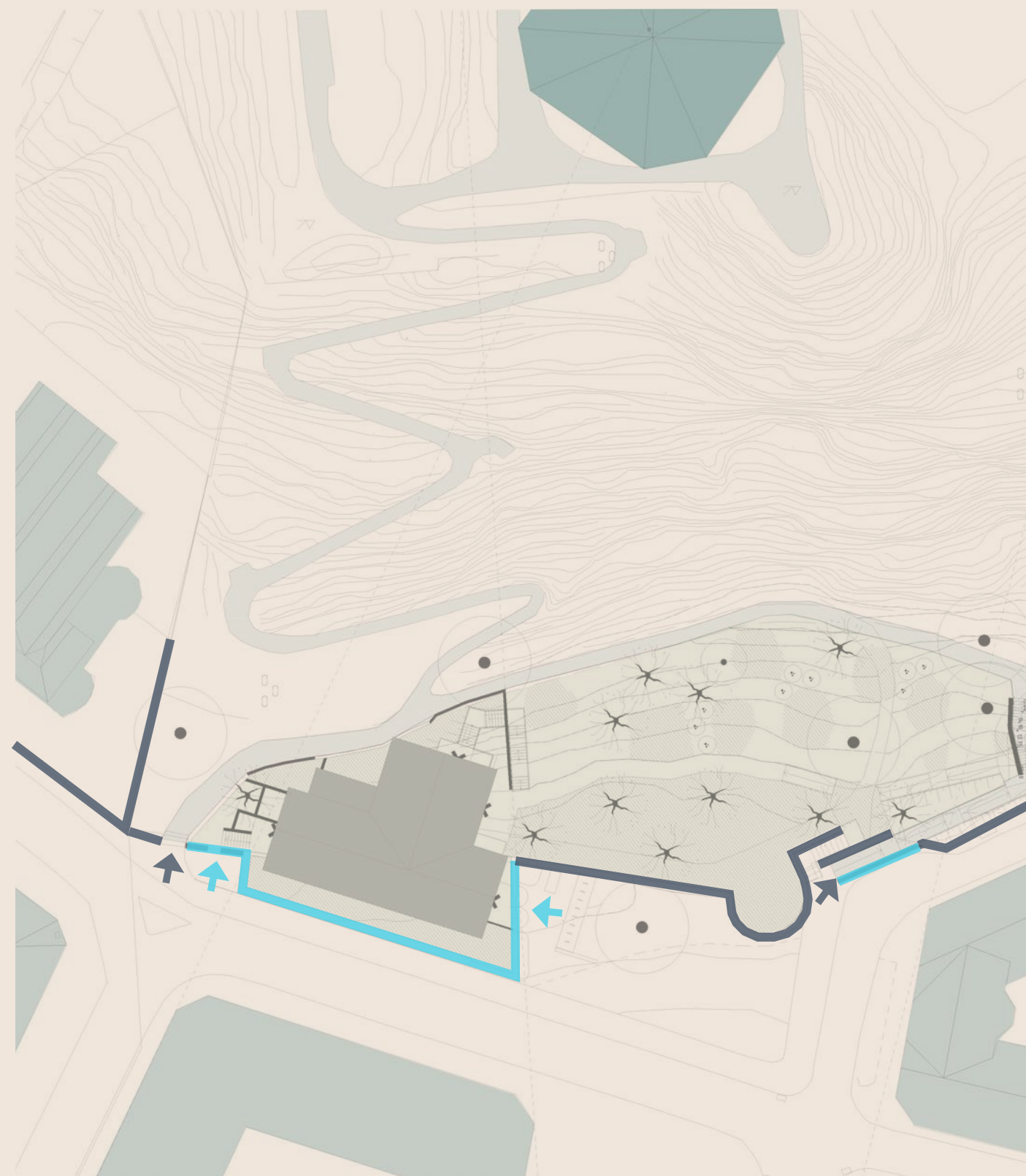

Befintliga entréer och gångväg upp på berget bevaras.

MUREN

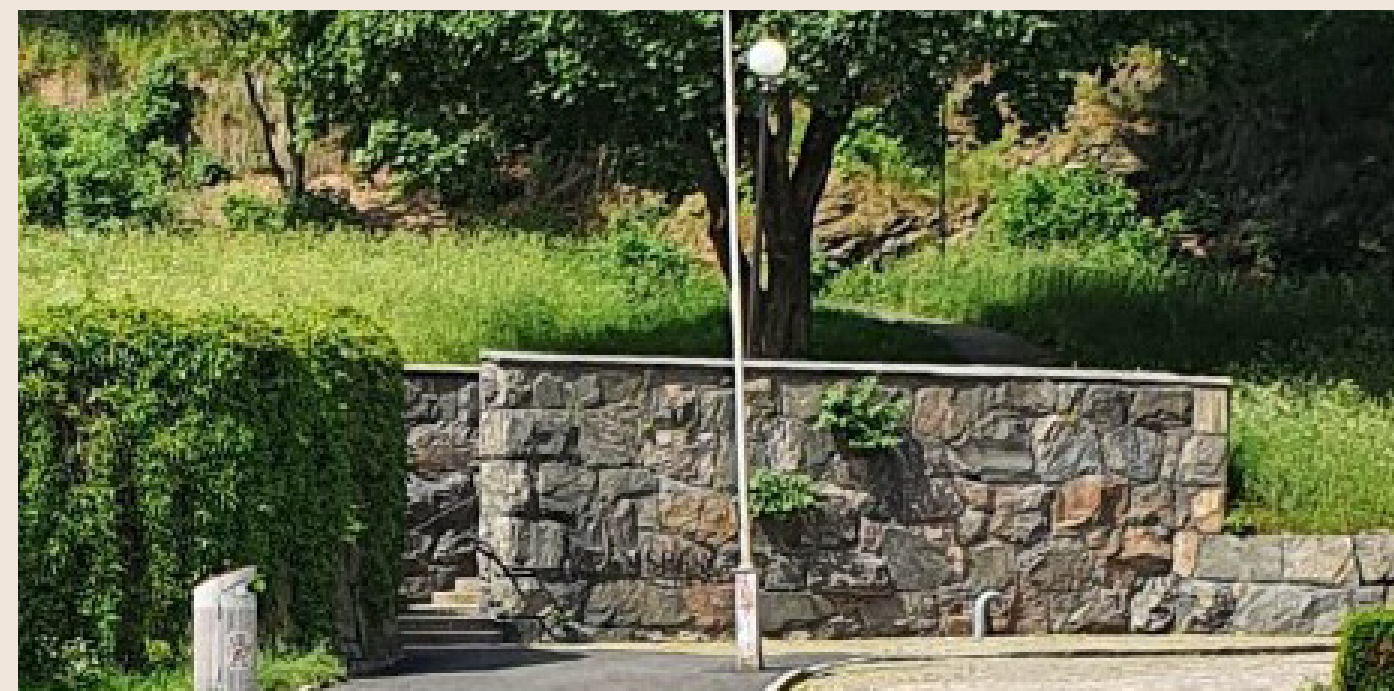
OMARBETNING AV STÖDMUR OCH ENTRÉER

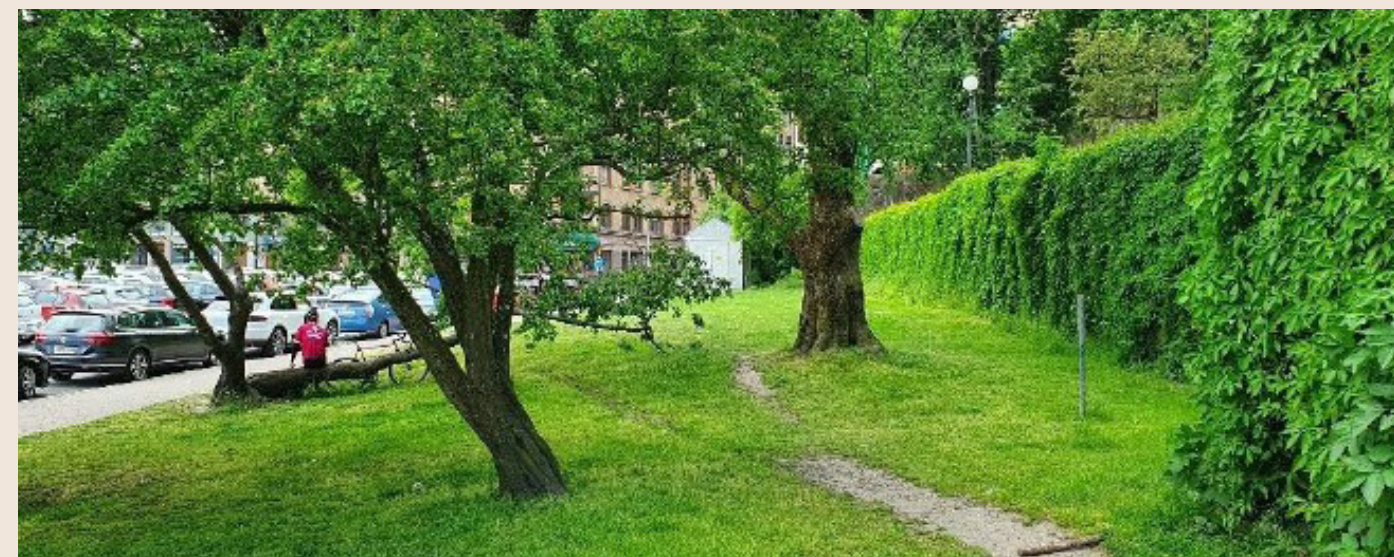
Föreslagen situation med förskola, bevarade entréer till berget och nya entréer till förskolan.

STÖDMUREN vid Skansbergets fot har bedömts som viktig att bevara inom de för riksintresset viktiga siktlinjerna. Förskolan har placerats bakom kvarteret, och fått en sockelvåning som ansluter till den befintliga muren med ett utseende som liknar sprängstensmuren för att uppfattas som en förlängning av denna.

Den övre delen av byggnaden är indragen från sockeln för att tillåta att den anlagda parkkaraktären och bergets resning får råda över platsens gestaltning. Den nya sockelvåningen innefattar två entréportar en i söder och en i norr samt ett fönster mot gångfartsgatan.

Hög mur med avvattningssten och låg mur utan avvattningssten.

Muren mot Skanstorget med befintliga träd och klätterväxter över muren

Emil Ekmans minne på Sjömansgatan är ett exempel på träbyggnad placerad på stensockel indragen från gatan.

Sjömansgatan - Emil Ekmans minne.

Fasad hörn på stödmur mot Korsettfabriken, Kastellgatan.

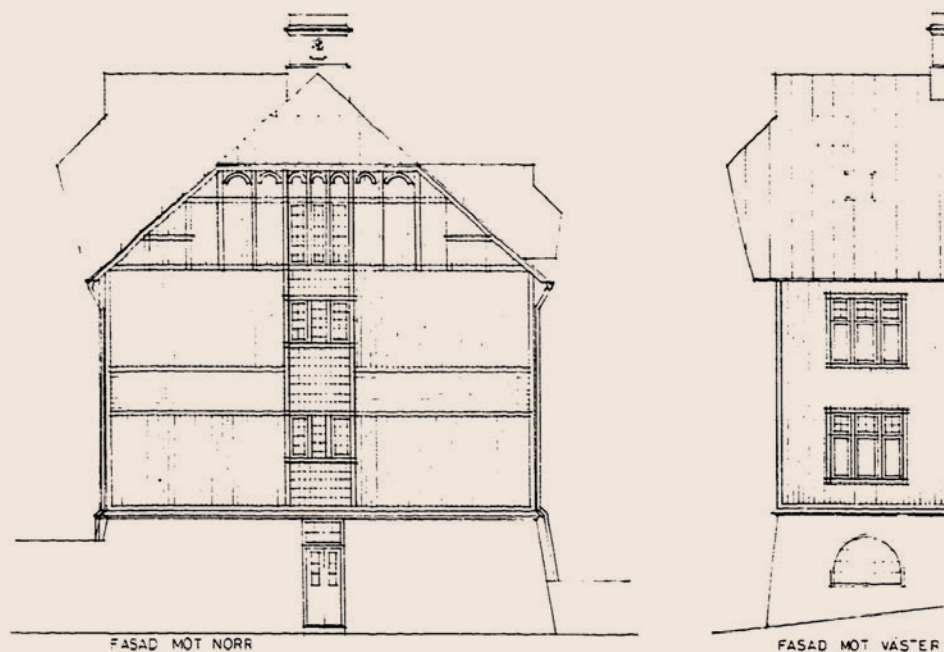

15 Clerkenwell Close i London av Groupwork och Armin Taha Architects med en rusticerad självbärande stenfasad.

FÖRSKOLANS SOCKELVÅNING kommer att få ett fåtal öppningar som bör gestaltade med stor omsorg för att stärka upplevelsen av bärande murverk. Detta kan göras genom murade valv eller ett mer samtida uttryck, det viktiga är att uppnå en helhetsverkan som är i samklang med den befintliga murens utseende och konstruktion.

UTFORMNINGSPRINCIPER:

- Befintliga sprängstensmurar bevaras. Nya murar utförs med utseende lika befintliga.
- Grindar/portar i ny mur utförs i trä eller som smidesgrind. Öppning i mur utförs med ovanliggande kontinuerlig muryta (galler mot gård i norr).
- Spetsigt murhörn i norr utförs med fasade hörnstenar likt stödmur mot Korsettfabriken.

I sten sockeln finns ett litet antal öppningar som har gestaltats med omtanke.

En omsorgsfullt gestaltad nisch med bänk på Erik Dahlbergsgatan i Göteborg

Den övre delen av byggnaden placeras indragen från sprängstensmuren i syfte att låta den anlagda parkkaraktären och bergets resning råda över platsens gestaltning.

Här bryts stenstadens kvarterslogik och kopplingen till gata, och utformningen knyter i stället an till Kastellgatans västra sida där byggnader placerats på stödmur utmed bergets fot.

BYGGNADEN

UTFORMNINGSPRINCIPER - SOCKELVÅNING

- Byggnadsvolymen är utformad för att förstärka upplevelsen av en tvåvåningsbyggnad av trä som ligger i parken, indragen från stödmuren. Den nedre våningen, sockelvåningen, ska upplevas som en del av den befintliga muren.
- Entréer för barn och föräldrar är förlagda till förskolegården, dvs till träbyggnaden i parken.
- Entréerna i bottenvåningen är avsedda för personal, leveranser och fungerar som tillgänglig entré till hela byggnaden.
- Bottenvåningens entréer och fönster är, med undantag för ett fönster till beredningsyta i storkök, placerade innanför mindre gårdar för att möjliggöra en sammanhållen och sluten fasad med utseende likt befintlig stödmur. Dessa gårdar nås via portar/grindar.

UTFORMNINGSPRINCIPER:

"MUR-FASAD"

- Vägg kläs med demonterade stenar samt med kompletterande stenar för ett utseende lika befintlig stödmur.
- En fönsteröppning är tillåten i mur mot gata för dagsljusinsläpp samt möjlighet till utblick. Storlek ska möjliggöra att dagsljuskrav enligt BBR uppfylls. Fönsteröppningen ska utföras på sätt som förstärker intrycket av murad fönsteröppning, detta genom att fönster placeras djupt in i väggen och att ovasida fönster utförs som valv eller med avvaxling.

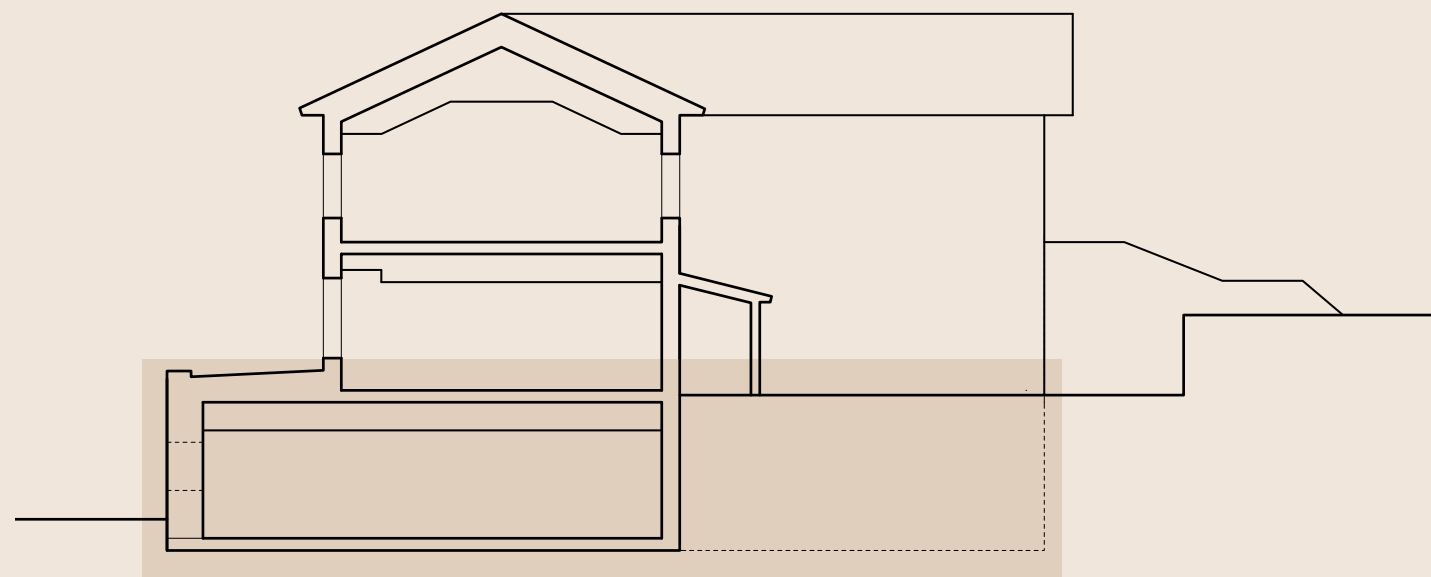
FASADYTA MOT ENTRÉGÅRDAR (PLAN 1)

- Utförs som stenfasad.

TAK

- Indragna takytor över plan 1 ska vara vegetationstak.

*) För utbredning av fasadtyper se s. 19

BYGGNADEN

UTFORMNINGSPRINCIPER - TRÄBYGGNAD

- Den övre byggnadsvolymen utformas som en träbyggnad, placerad indragen från från sprängstensmuren i syfte att låta den anlagda parkkaraktären och bergets resning råda över platsens gestaltning.
- Entréer för barn och föräldrar är förlagda till förskolegården, dvs till byggnadens plan 2.

UTFORMNINGSPRINCIPER:

SOCKEL

Utförs i sten.

TRÄPANEL

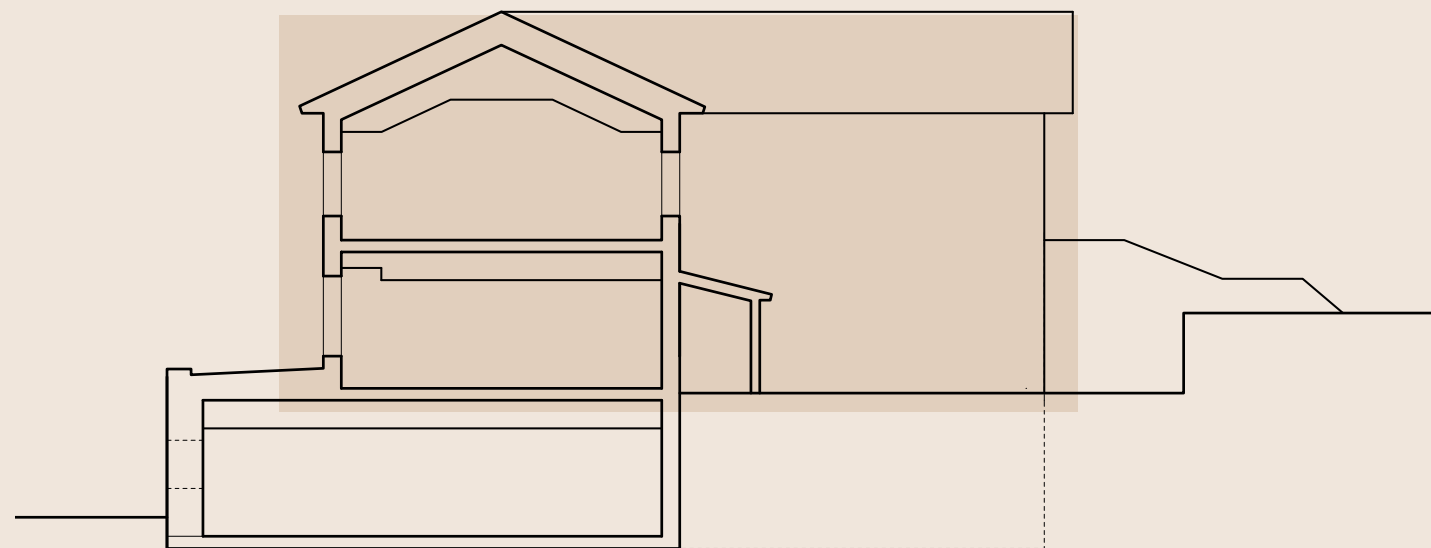
Utförs som huvudsakligen stående lock- eller locklistpanel av hyvlat virke. Målas i dov kulör.

FÖNSTER

Fönster ska ha huvudsakligen vertikala proportioner och placeras i liv med fasadpanel. Bågar och karma ska vara smäckra och eventuell spröjs ska vara genomgående.

TAK

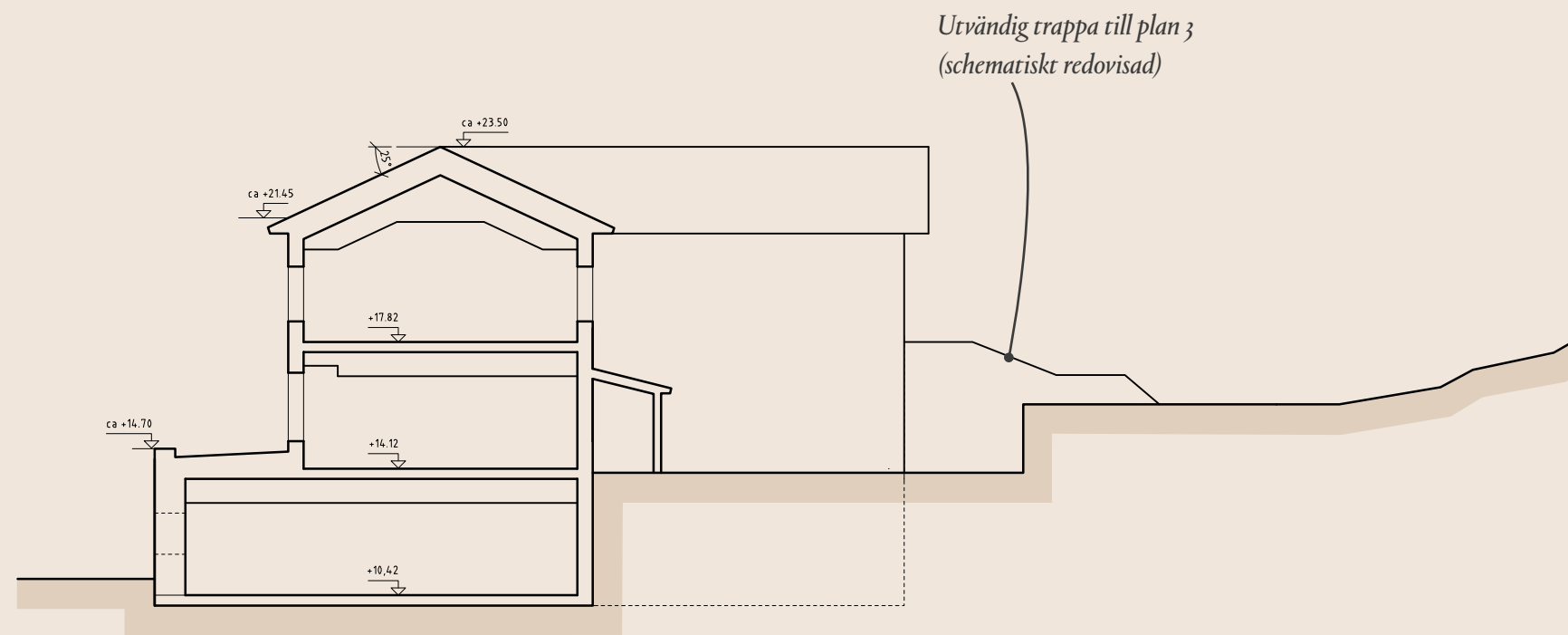
Takmaterial på huvudbyggnad ska vara rött lertegel. Samtliga större huvar på tak till huvudbyggnad ska placeras på takfall mot berget.

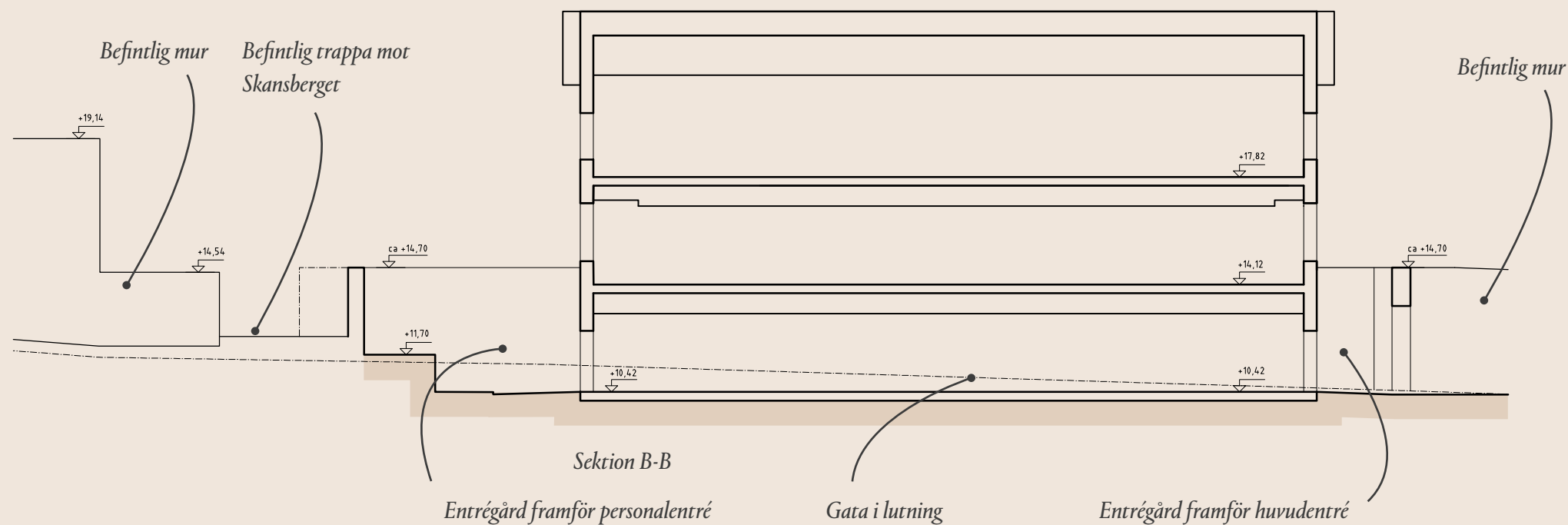

BYGGNADEN

PRINCIPLÖSNING - SEKTIONER

Sektion A-A

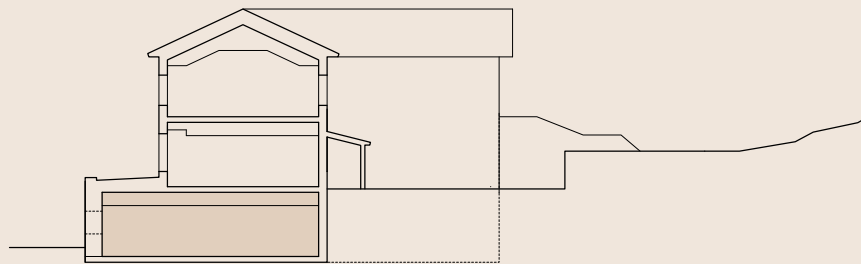

Sektion B-B

BYGGNADEN

PRINCIPLÖSNING PLAN 1 - SOCKELVÅNING

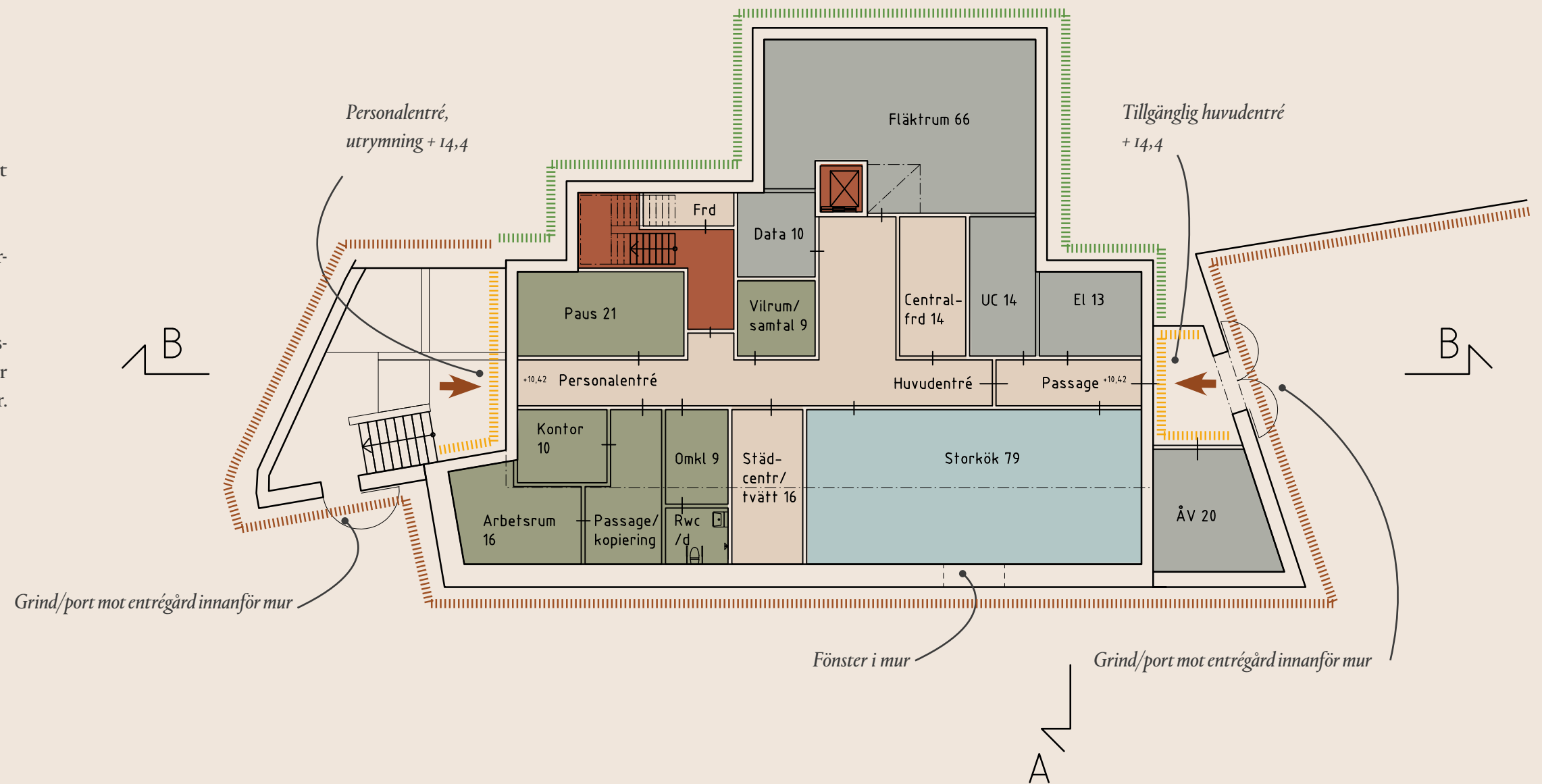
Skärning A-A

- Golvnivå: +10,42
- Byggnadens nedre plan, plan 1, ligger i suterräng mot berget.
- I principlösningen rymmer detta våningsplan storkök, personalytor samt teknik.
- Entréer och fönster är, med undantag för ett fönster till beredningsyta i storkök, placerade innanför mindre gårdar. Dessa gårdar nås via portar/grindar.
- Fasadtyper (för beskrivning, se s. XX):

..... Fristående mur/"mur-fasad"

..... Fasadyta mot entrégård

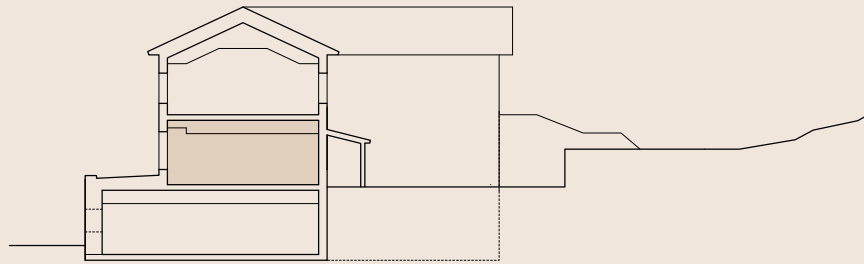
..... Under mark

BYGGNADEN

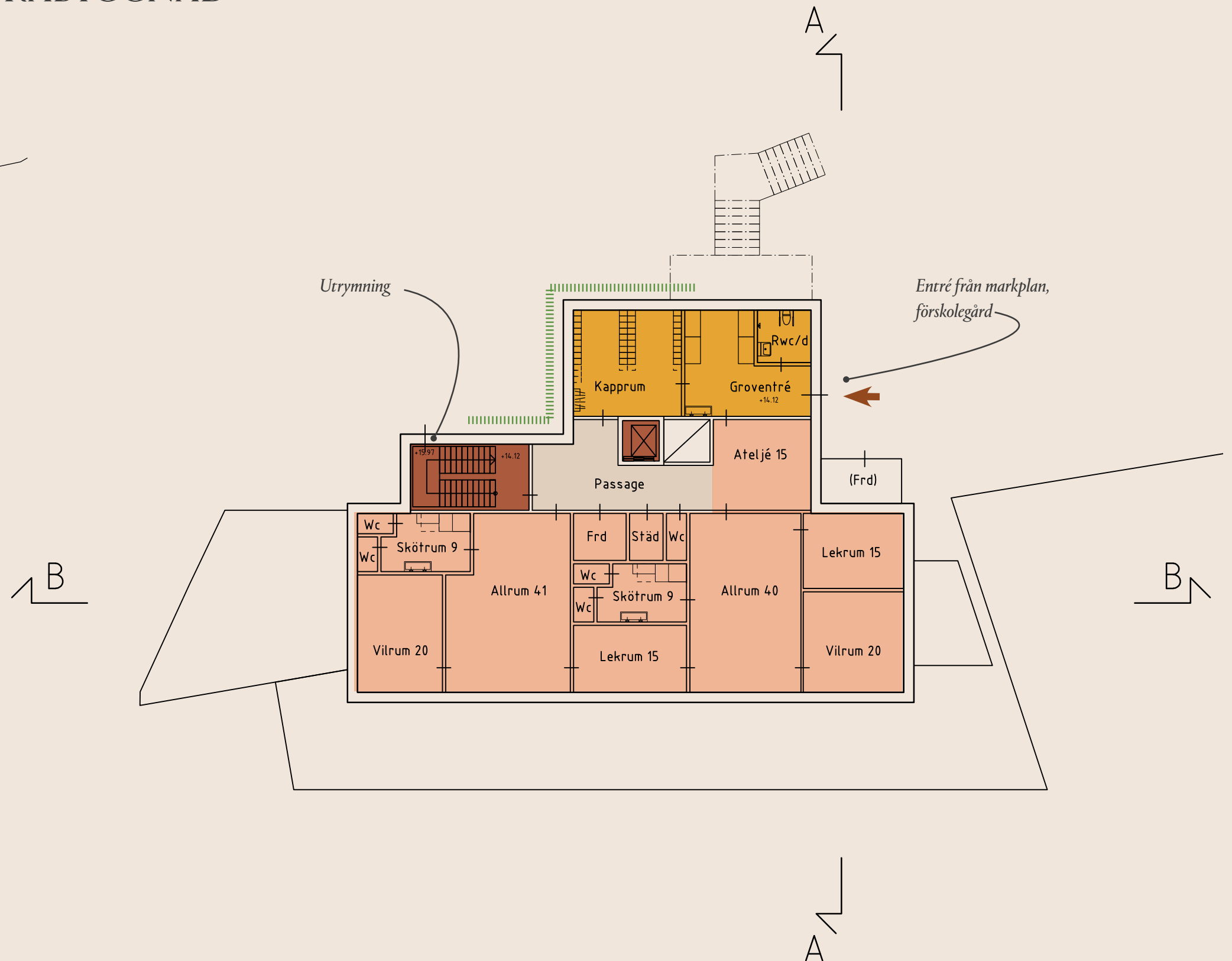
PRINCIPLÖSNING PLAN 2 - TRÄBYGGNAD

Skärning A-A

- Golvnivå: +14,12
- Byggnadens mellersta våningsplan, plan 2, ligger indraget ifrån plan 1 för att tillsammans med plan 3 uppfattas som en fristående byggnad ovanpå en stödmur. Våningsplanet ligger delvis i suterräng mot berget.
- I principlösningen rymmer detta våningsplan 2 förskoleavdelningar för åldersgruppen 1-3 år.
- Avdelningarna på detta våningsplan nås via markplan på förskolegården.
- För beskrivning av fasader, se s. XX):

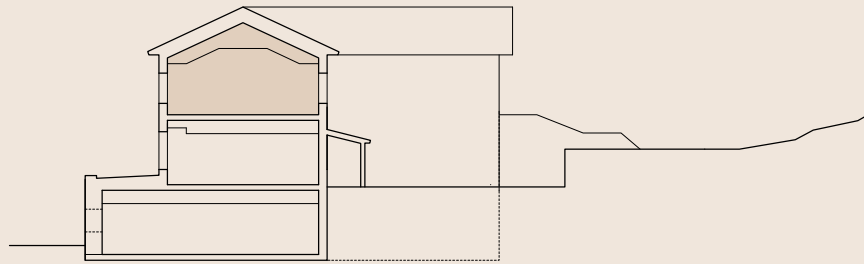
Under mark

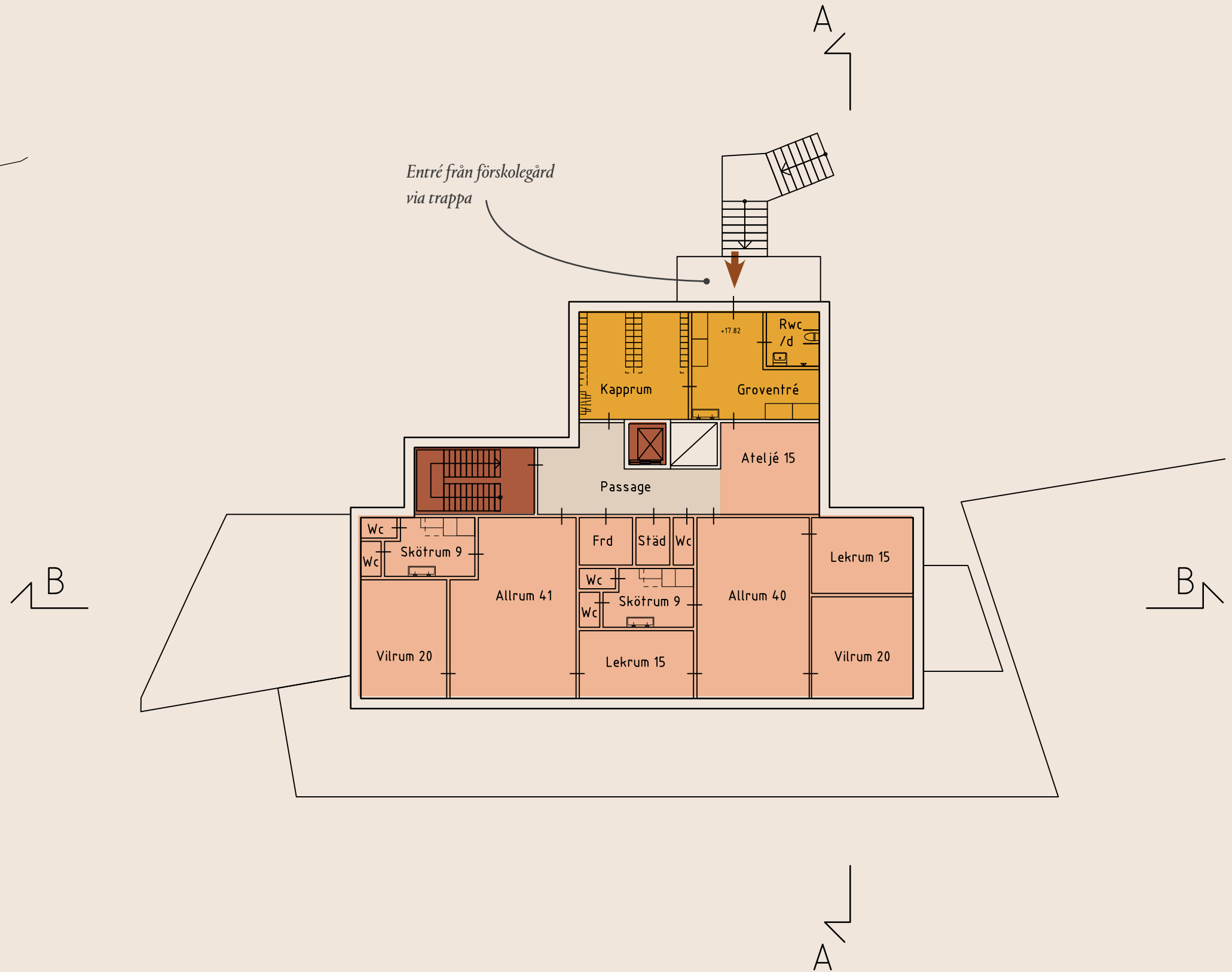
BYGGNADEN

PRINCIPLÖSNING PLAN 3 - TRÄBYGGGNAD

Skärning A-A

- Golvnivå: +17,82
- Byggnadens översta våningsplan, plan 3, har en utbredning och planlösning likt plan 2.
- I principlösningen rymmer detta våningsplan 2 förskoleavdelningar för åldersgruppen 4-5 år.
- Avdelningarna på detta våningsplan nås via trappa från förskolegården. **Utformning av trappan är under utredning.**
- För beskrivning av fasader, se s. XX):

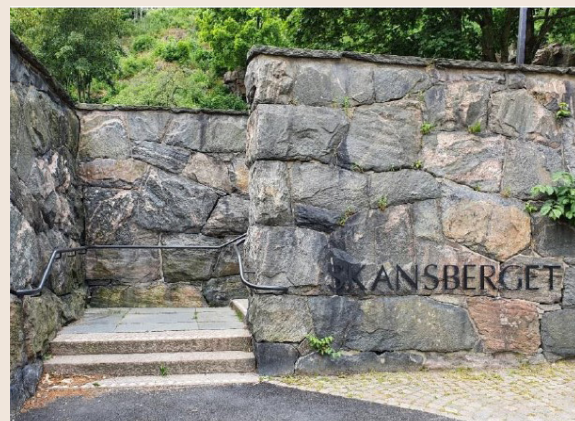

FÖRSKOLEGÅRDEN

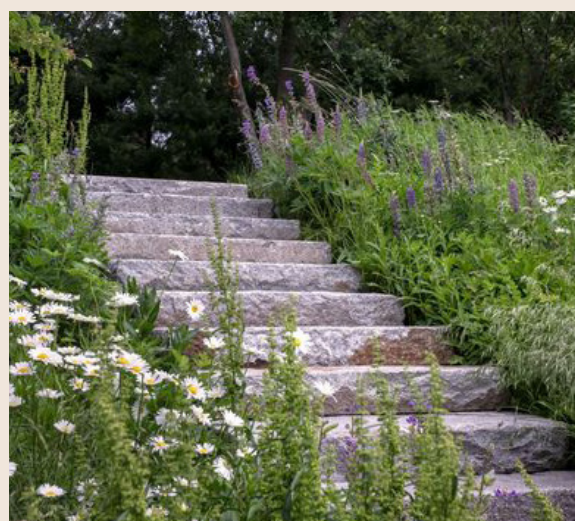
ANGÖRING & TILLGÄNGLIGHET

Ramp med släntplantering vid Liljevalchs konstmuseum. Bild: Funka.com

Befintliga murar och trappsteg av granit.

Granit-trappa i slänt.

Avfall: uppställning för avfallsfordon sker i gångfartsgata utanför förskolan. Cirka 20 m från avfallsrummets entré till bakre änden på avfallsbil. 1 meter fritt runt fordon.

Leveranser: uppställning för leveransfordon sker i gångfartsgata utanför förskolan. Cirka 20 m från huvudentré till bakre änden på leveransfordon.

RHP: En P-plats ska vara anpassad och skyltad för rörelsehindrade. Cirka 15 m från huvudentré till rörelsehindradparkering. Från huvudentré nås interiör hiss.

Angöring: uppställning för färdtjänst etc. sker i gångfartsgata utanför förskolan. Cirka 20 m från huvudentré till angöring i gata.

Brand: uppställning för brandfordon sker i gångfartsgata utanför förskolan.

Cykel-P: Pollare för fastlåsning av 23 st cykelparkeringar utanför huvudentrén. P för lådcykel vid personalentré.

Lastbil: uppställningsplatser för påfyllning av material på förskolegård, till exempel sand.

Entré förskolegård och avdelningar.

Entré personal och huvudentré.

Ramper: Lutning 1:12 med minst 2 meters vilplan. Omgivande höjdnivåer tas delvis upp med slänter, delvis nya stödmurar*.

Trappor: väl gestaltade trappor med mått anpassat för utemiljö samt vilplan. Omgivande höjdnivåer tas dels upp med slänter, dels nya stödmurar*.

*Gestaltning av nya murar samordnas med befintliga murar, vars material delvis kan återbrukas.

PRINCIPSKISS
SKALA 1:400 (A3)

Ramper:
Ramper vid förskolans norra entré tillgängliggör förskolegården för barnvagnar och underlättar rörelser till och från förskolegården med små barn och med flera barn samtidigt, men även för drift. Ramper i olika lägen har utretts översiktligt, där föreslagna lösning innebär mindre påverkan på befintlig mark och murar, mindre antal ramper samt större friyta jämfört med andra alternativ.

FÖRSKOLEGÅRDEN

FRIYTA

Boverket har tagit fram allmänna råd som förtydligar innebörden i bestämmelserna för friytor vid förskola, skola, fritidshem etc. Mer information finnes på Boverkets webbsida.

Friyta för lek och utevistelse som begrepp omfattar den yta som barnen kan använda på egen hand vid sin utevistelse. En friyta är ytan som går att leka på och som är tillgänglig för barnen i huvudsak under skoltid men även i viss mån på fritiden.

Förrådsbyggnader, bil- och cykelparkering samt ytor för lastning och lossning är otillgängliga för barnen och ingår därmed inte i friytan för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för både parkering och friyta, ska friyta ordnas i första hand.

Friytan bör kännetecknas av varierande terräng – och vegetationsförhållanden, goda sol- och skuggförhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet. Vid placering och anordnande av friytan bör särskilt beaktas friytans tillgänglighet, säkerhet och förutsättningarna för att bedriva ändamålsenlig verksamhet.

Förslaget redovisar friytor för förskolegård på cirka 1440 kvadratmeter. Om hela gården kan utnyttjas som friyta för 72 stycken barn innebär det 20 kvm friyta per barn. Möjlig friyta för Skanstorgets förskola påverkas av ytor och element enligt nedan:

- **Förskolebyggnad:** Byggnadens placering, utbredning och entrélägen har betydelse för en sammanhängande och lättillgänglig friyta.
- **Logistik:** Hårdgjorda ytor samutnyttjas för effektiv markanvändning inom och utanför fastigheten, till exempel uppställningsplatser och tillgängliga stråk.
- **Komplementbyggnader:** Komplementbyggnader integreras under trappa och entré till plan 3 för effektiv ytanvändning till förmån för friyta.
- **Allmänt stråk:** Stråkets dragning och bredd har stor betydelse för friytans storlek.
- **Terräng:** Kuperad terräng och bergskanter påverkar friytan för förskolebarn.
- **Murar:** Befintliga murar utgör gräns för friyta mot Skanstorget.
- **Trappor och ramper:** Trappor exkluderas i friytan, medan tre ramper längs förskolegårdens huvudstråk inkluderas med möjlighet till rörelser och lek.
- **Liten gård:** Liten gård i sydväst bakom huset inkluderas i friytan.

- Friyta illustreras inom gul linje
- Markering av befintligt allmänt stråk vars placering flyttas längre norrut

PRINCIPSKISS
SKALA 1:400 (A3)

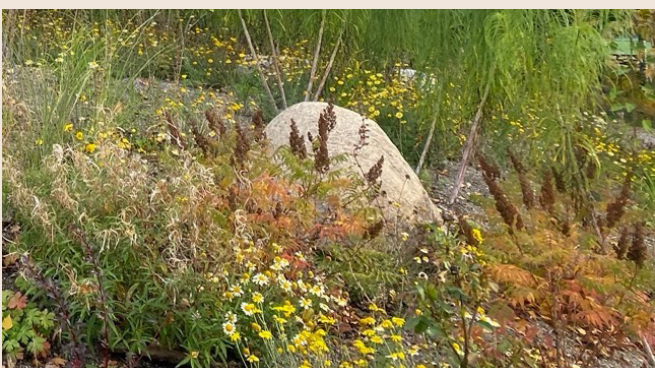

FÖRSKOLEGÅRDEN

GRÖNSTRUKTUR

Befintliga träd och grönstruktur på Skansberget

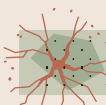
Tåliga planteringar i slänter och vid entréer samt vegetationstak som passar väl in i befintlig miljö med vild karaktär.

Större, friska träd som står inom eller i anslutning till förskolegården bevaras och skyddas från negativ påverkan, till exempel anläggning i närhet av rotsystem eller kompaktering av mark.

Befintlig vegetation på Skansberget bevaras och skyddas från negativ påverkan.

En förskolegård med grönt intryck eftersträvas för en fortsatt grön fond i vyn från Skanstorget. Grönstrukturen med nya tillägg av träd, rumslig buskvegetation och tålig markvegetation utgör grunden för parkens gestaltning. Vegetationen bidrar även med ekosystemtjänster som dagvattenhantering och ett gott lokalklimat, där skuggande vegetation ska fungera redan första säsongen. Detta balanseras till en helhet där öppenhet och tydliga siktlinjer är viktigt både för verksamhet och kulturmiljö. Vegetation med frukt och bär anknyter till platsens historiska jordbruk och trädgårdar.

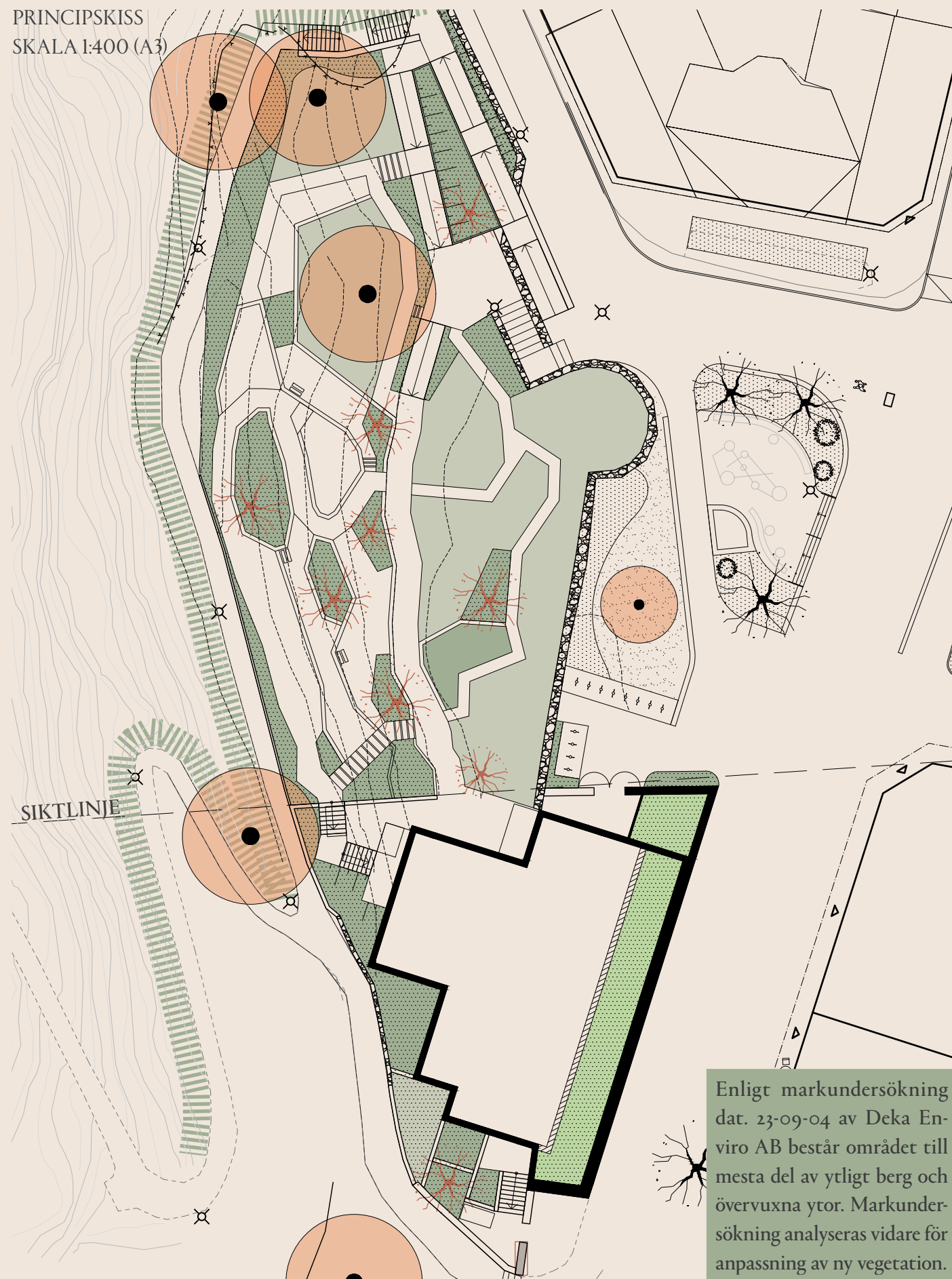

Nya planteringsytor i slänter och vid entréer.

Vegetationstak möjliggörs på avfallsrum och tak på plan 1. Vegetation som syns ovan muren förstärker intrycket av byggnad på stödmur mot parken.

PRINCIPSSKISS
SKALA 1:400 (A3)

Enligt markundersökning dat. 23-09-04 av Deko Enviro AB består området till mesta del av yttligt berg och övervuxna ytor. Markundersökning analyseras vidare för anpassning av ny vegetation.

FÖRSKOLEGÅRDEN

ZONER & LEKOTOP-KONCEPT

Bilder från lekotoper i Örebro och Järfälla.

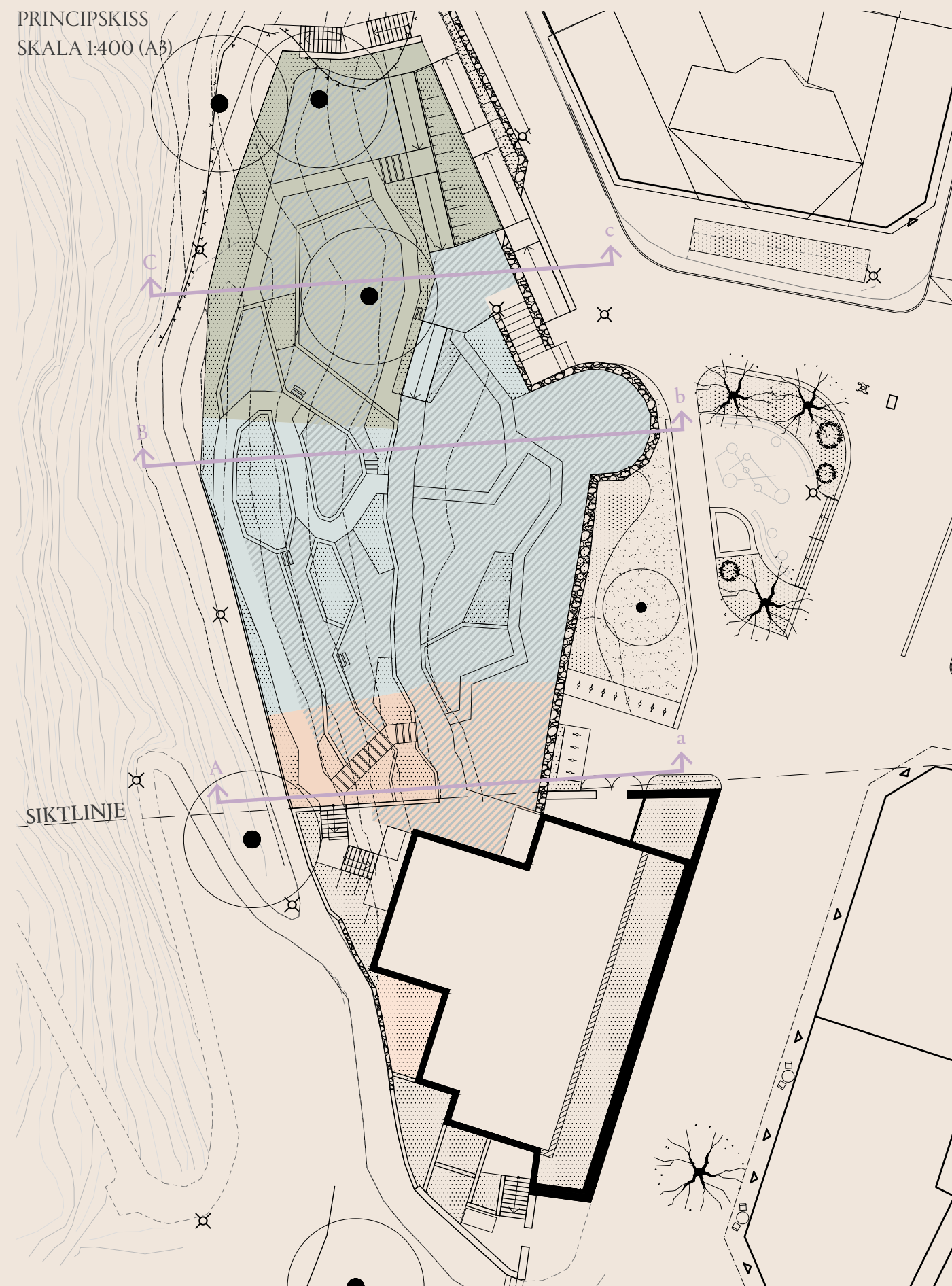
För utveckling av förskolegårdens utemiljö föreslås konceptet lekotoper. Lekotoper innebär naturbaserade lekmiljöer där lekvärden, naturvärden och ekosystemtjänster samexisterar. Lekotoper använder sig av landskapselement för att skapa både rum och material för leken, till exempel små busk-rum för lugnare fantasi- och rollekar och slänter för spring i benen. Det ger varierade, rika och okodade lekmiljöer som bland annat främjar lek mellan barn, rörelse, fantasi, kreativitet och en god hälsa. Denna typ av lekmiljöer har stor potential att integreras väl in befintlig natur- och kulturmiljö på Skansberget, då gestaltningen inte utgår ifrån utrustning och byggda element.

Mer info och en vägledning om lekotoper finns på Boverkets webbsida.

Förskolegården delas in i tre zoner enligt Göteborgs Stads tekniska krav och anvisningar. I planen visas ungefärlig storleksfördelning mellan zonerna, samt en principiell layout med exempel på stråk och planare rumsligheter mellan terrasseringar i terrängen.

- Skapande & lugna zonen, ca 1/6 (ca 240 m²)
- Öppna & fartfyllda zonen, ca 3/6 (ca 720 m²)
- Vilda & naturlika zonen, ca 2/6 (ca 480 m²)
- Planare rumsligheter, lekotoper, utvecklas i terrängen. Se beskrivning av princip för terrassering på nästa sida.

PRINCIPSKISS
SKALA 1:400 (A3)

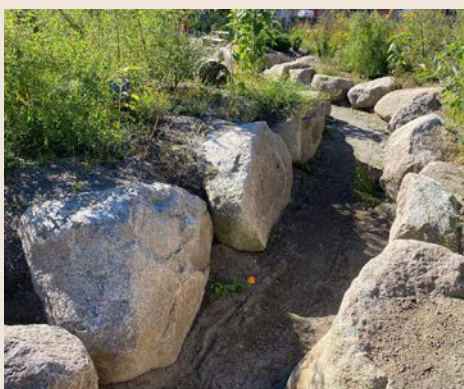

FÖRSKOLEGÅRDEN

TERRASSERING

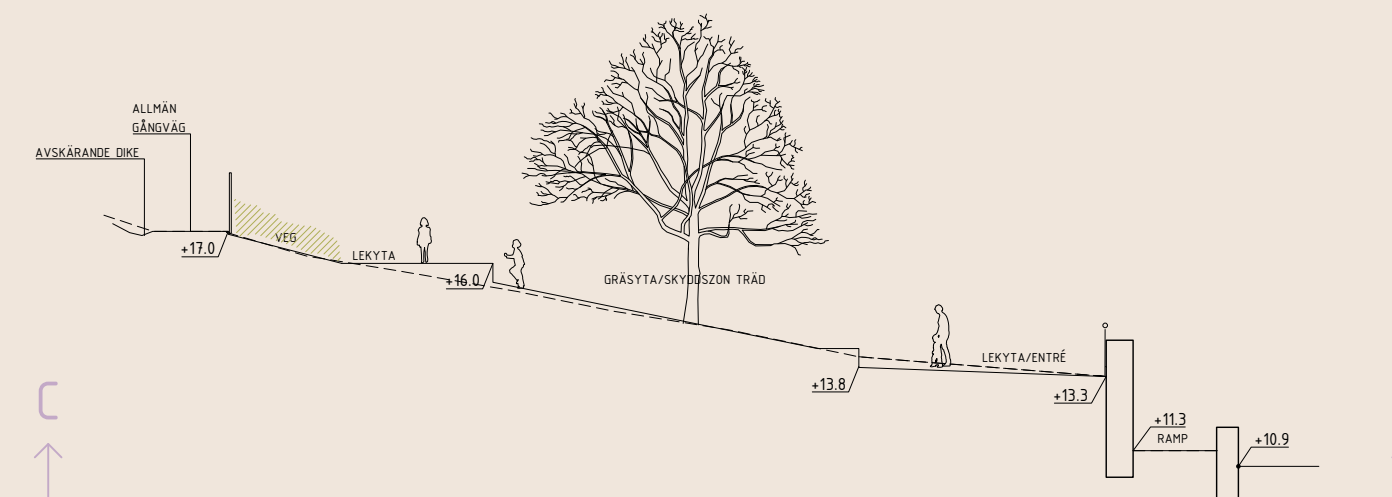
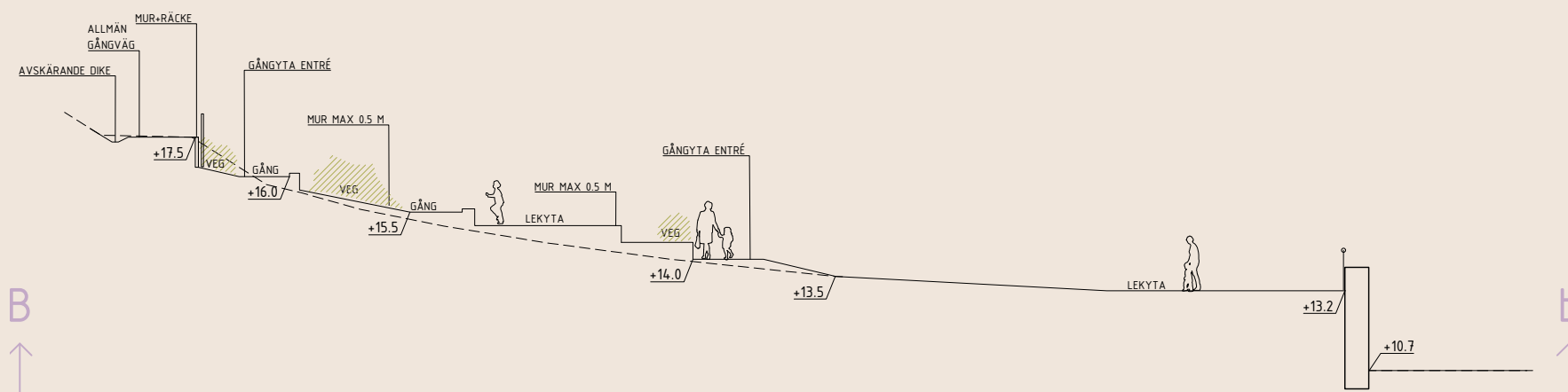
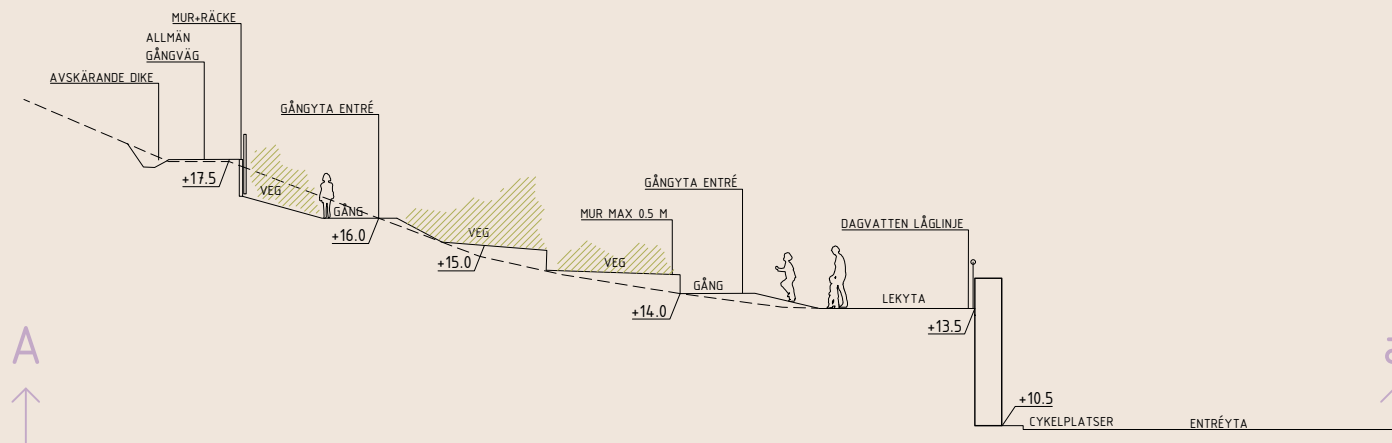
Ett större, tillgängligt stråk löper i mitten av förskolegården. Så stor del som möjligt av utemiljön tillgängliggörs för lek genom mindre stråk för rörelser på olika marknivåer i terrängen. En terrassering av befintlig topografi krävs för att skapa plana ytor och rumsligheter för lek.

Terrassering kan göras med hjälp av lägre murar och slänter. Dessa murar kan högst vara 500 mm för att undvika räcken, men också utgöra fina sittkanter och lekmoment. Murarnas utformning, material och kulör bör smälta in i vyn mot Skansberget, till exempel murar av sten. Slänter kräver omsorgsfull gestaltning då dessa kan vara svåra att sköta och riskerar att utsättas för högt slitage där material eroderar vid högt lektryck.

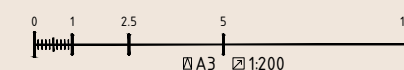

Olika gestaltning och material för terrassering, till exempel slänt med vegetation, stenmur, stenblock och gabionmur.

PRINCIPSEKTIONER
SKALA 1:200

Sektionsmarkering i plan på föregående sida.

FÖRSKOLEGÅRDEN

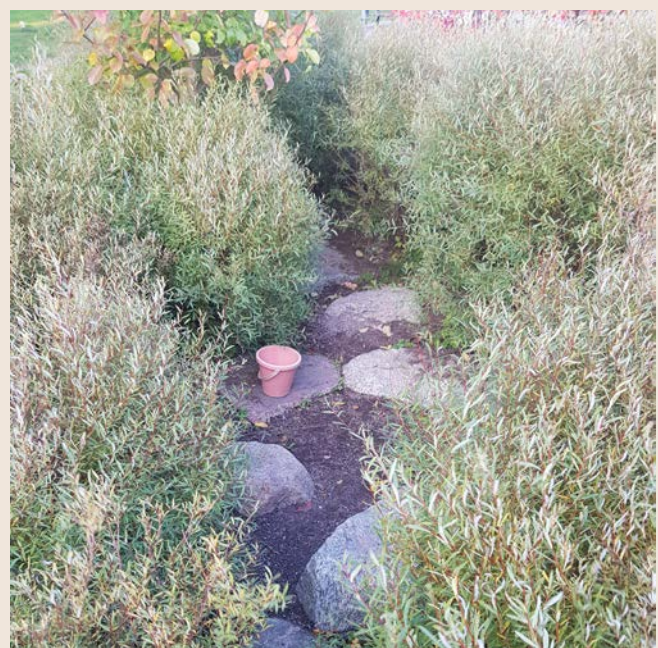
UTRUSTNING & MATERIAL

UTRUSTNING

Lekeslement integreras varsamt i det kulturhistoriska landskapets vyer där placering, utformning, material och kulörer har stor betydelse för helhetskonceptet. Naturliga material i både platsbildningarna och dess innehåll förordas, till exempel sten, trä och vegetation. Se exempel på referensbilder.

Stråk och platsbildningar av naturmaterial

Stråk och platsbildningar av naturmaterial

Kojreden utan (tv) och med (th) pinnar. Träspång för variation på stråk.

Vegetation skapar rumsligheter för lek både sommar- och vintertid.

SOLSKYDD

Då byggda landskapselement inte ska placeras i vyer och siktlinjer mot Skansberget behöver skuggiga miljöer skapas med hjälp av vegetation och eventuellt kompletteras med ej bygglövspliktiga solskydd, till exempel provisoriska segeltak.

Träd, buskträd, sälg och buskar skapar solskydd med spännande skuggspel. En mix av lövfällande och vintergröna växter ger mest skugga på sommaren när solen är stark och mer sol på vintern när vi bäst behöver solljus.

Tillfälliga, låga solsegel kan spännas upp och tas ned efter behov. Bild Woodwork AB.

MATERIAL

Material och kulörer inspireras av platsens historiska och nutida miljö med en materialpalett som smälter väl in i siktlinjer och vyer mot Skansberget. Starka kulörer och konstgjorda material undviks i så stor utsträckning som möjligt till förmån för naturmaterial, till exempel sten, grus, stenmjöl och trä.

Valda material behöver vara långsiktigt slitstarka och anpassade för planerad skötsel, till exempel snöröjning och påfyllning av lösa material med hjälp av kranbil från omgivande gator. Materialvalen behöver även anpassas till drift och underhåll på de delar av gården med sämre åtkomst för driftsfordon.

Sand, stenmjöl, sten och trä i olika konstellationer skapar tåliga och skötsleffektiva lekytor.

FÖRSKOLEGÅRDEN

STÄNGSEL OCH RÄCKEN

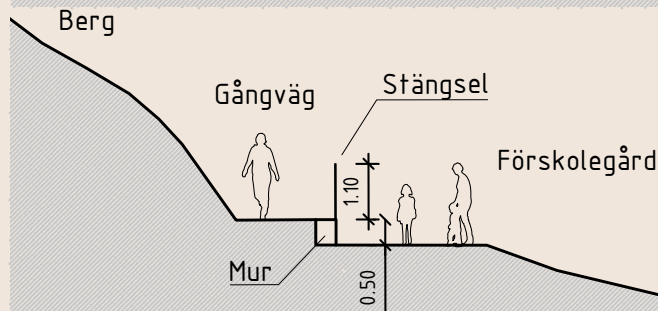
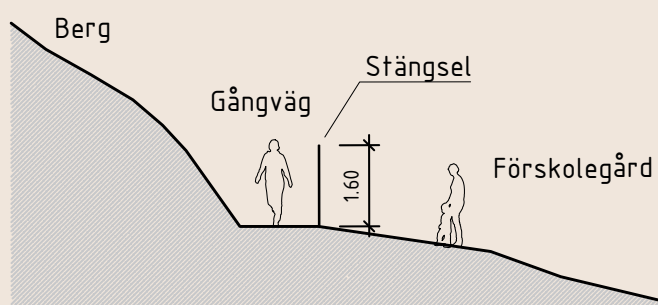
Räcke av svart smide på Skansberget.

Flätverksstängsel i svart kulör.

Olika exempel på stängsel av svart smide vid Korsettfabriken.

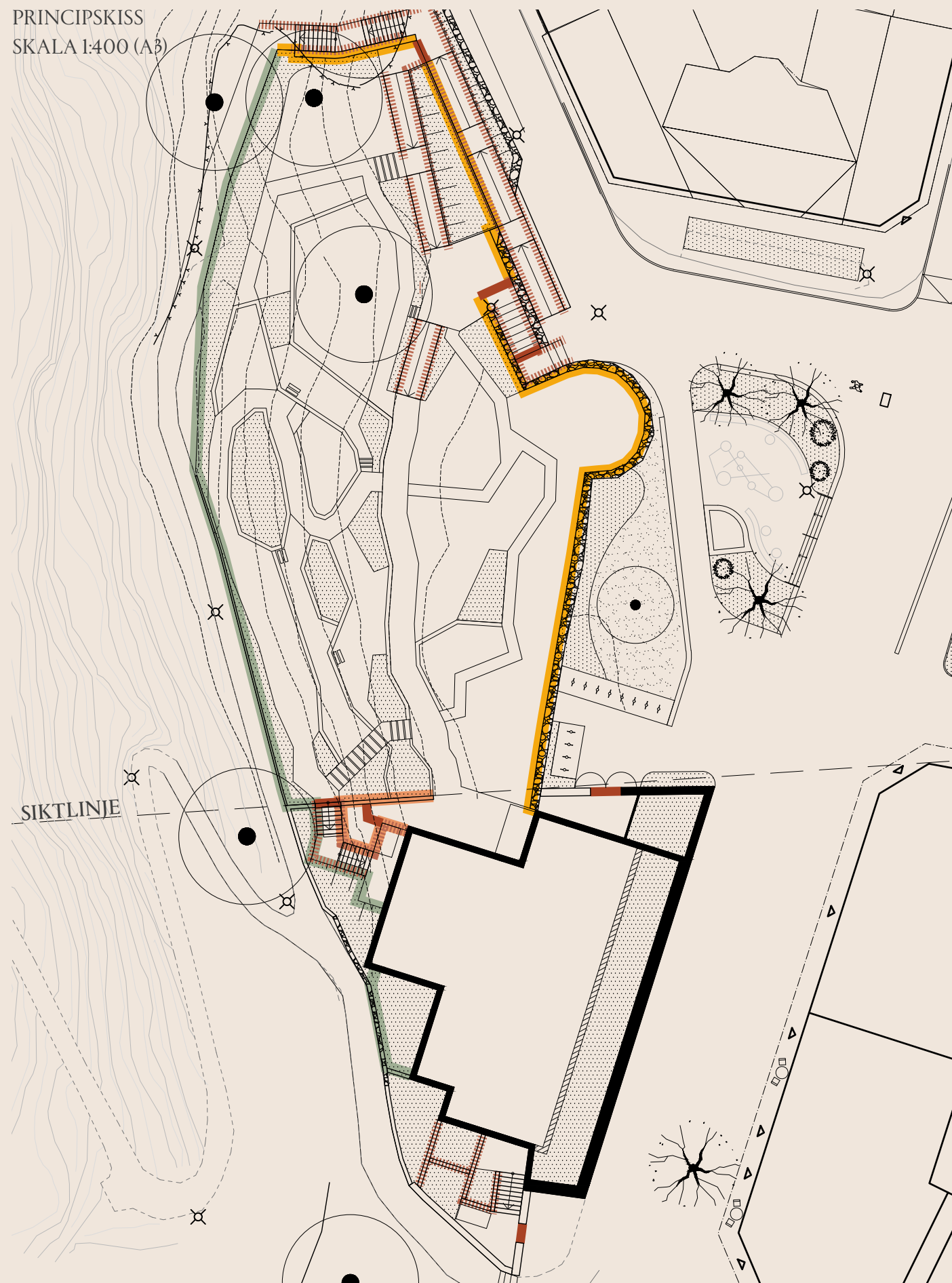

Olika exempel på placering av stängsel längs allmänt gångstråk där alternativet med mur tar mer friyta i anspråk.

Gestaltning av stängsel och räcken ska förhålla sig till befintliga stängsel och räcken på platsen. De ska även anpassas till förkolans verksamhet och krav. Stängsel och räcken får till exempel inte vara klättringsbara från insida gård genom greppbara spjälor, horisontella stänger eller annat. De får inte heller innebära risk att fastna. Utformning studeras närmare i senare skede.

- Stängsel, höjd 1700 mm. Fallskydd i trappa mellan plan 2 och 3, utanför siktlinje. Svart smide.
- Stängsel, höjd 1600 mm. Fallskydd i framkant av gård, innanför siktlinje. Svart smide
- Stängsel, höjd 1600 mm. Ev. flätverksstängsel, svart kulör, innanför och utanför siktlinje.
- Räcke, höjd 900 mm
Innanför och utanför siktlinje.
- Grind/port: Utformning anpassas till respektive situation med angränsande staket eller mur.

PRINCIPSSKISS
SKALA 1:400 (A3)

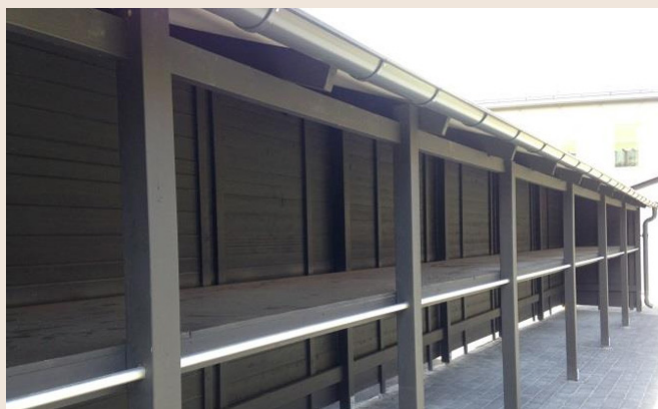
FÖRSKOLEGÅRDEN KOMPLEMENTBYGGNADER

Byggda element samordnas med förskolebyggnadens gestaltning, material- och kulörpalett.

Mindre lek-lådor för lekutrustning som komplement till förråd.

Exempel på barnvagnsparkering med tak tak i två våningar. i förslaget är barnvagnsparkeringen inbyggd under trappa.

Bild: Sisab.se

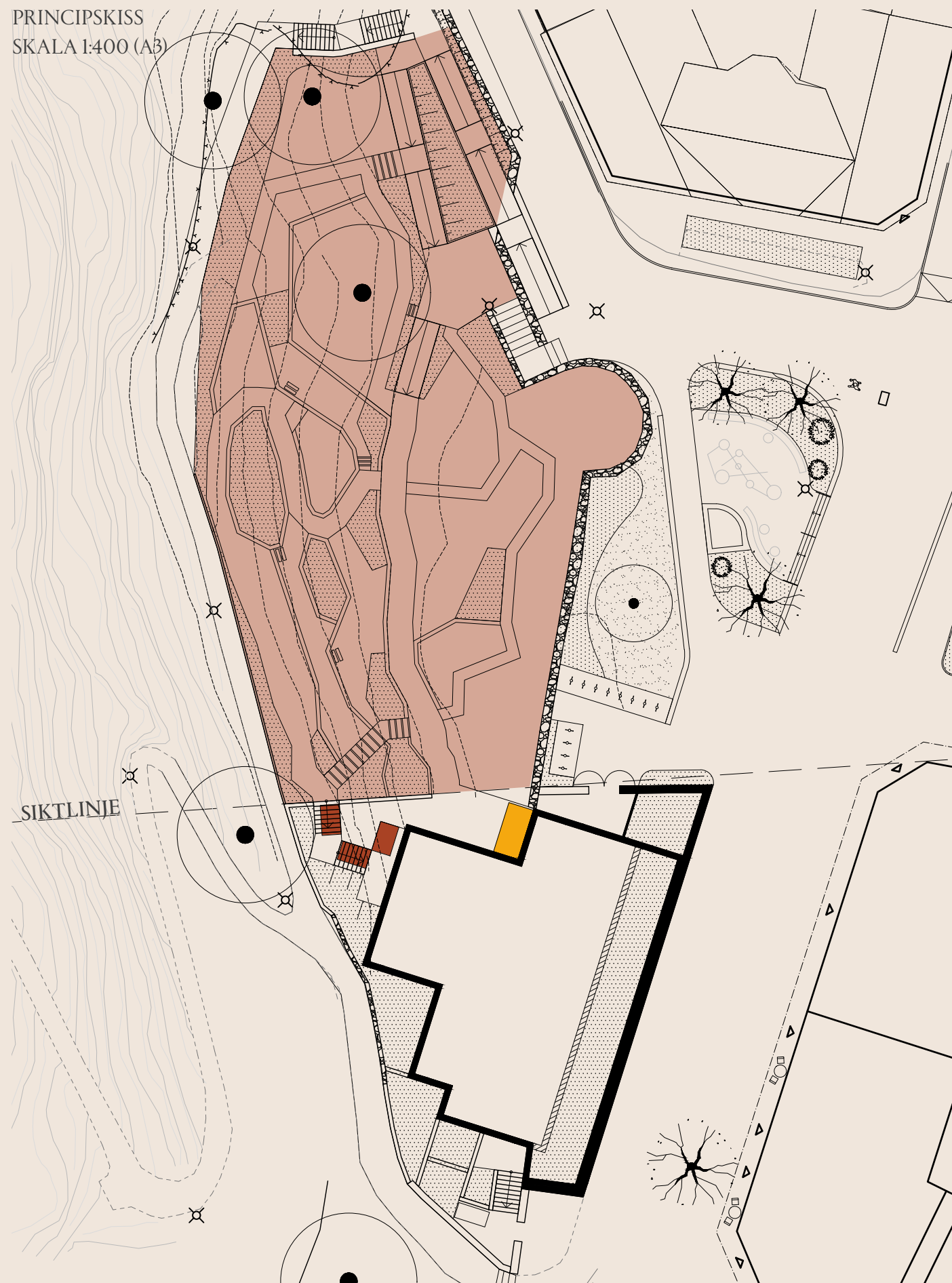
Förråd: ett cirka 8-10 kvadratmeter förråd för lekutrustning placeras i byggnadens närmiljö utanför groventréer med dörr på långsidan. Cirka 2-2,5 x 4 meter. Minst 2.1 m fri höjd inne i förrådet. Förrådet placeras utanför siktlinjen i anslutning till huvudbyggnaden utanför plan 2. Utformning och material samordnas med förskolebyggnaden.

Lek-lådor: Låga, mindre lådor med låsbara lock för lekutrustning som komplement till förråd. Placeras strategiskt på förskolegården för närhet till lekredskap. Låsbara.

Barnvagns-parkering: Plats för cirka 24 stycken vagnar i två våningar. Placeras utanför siktlinjen under trappa/terass till plan 3, innanför grind oåtkomligt för barn. Utformning och material samordnas med förskolebyggnaden.

Inga komplementbyggnader tillåts inom denna yta.

PRINCIPSSKISS
SKALA 1:400 (A3)

FÖRSKOLEGÅRDEN
MURAR & HÖJDER

Klätterväxter planterade längs murfoten bidrar med grönska och årstidsvariationer på muren. Ännu större variation kan uppnås med fler arter som kan bidra med till exempel vintergrönska, blom, doft och höstfärger.

Befintliga murar

Nya murar

Gestaltning av nya murar samordnas med befintliga murar, vars material med fördel kan återbrukas. Mindre murar i anslutning till fasad och gångstråk kan eventuellt utformas med annat, mindre skrymmande material, se exempel på sida om terrassering.

Befintlig murkröns-höjd *

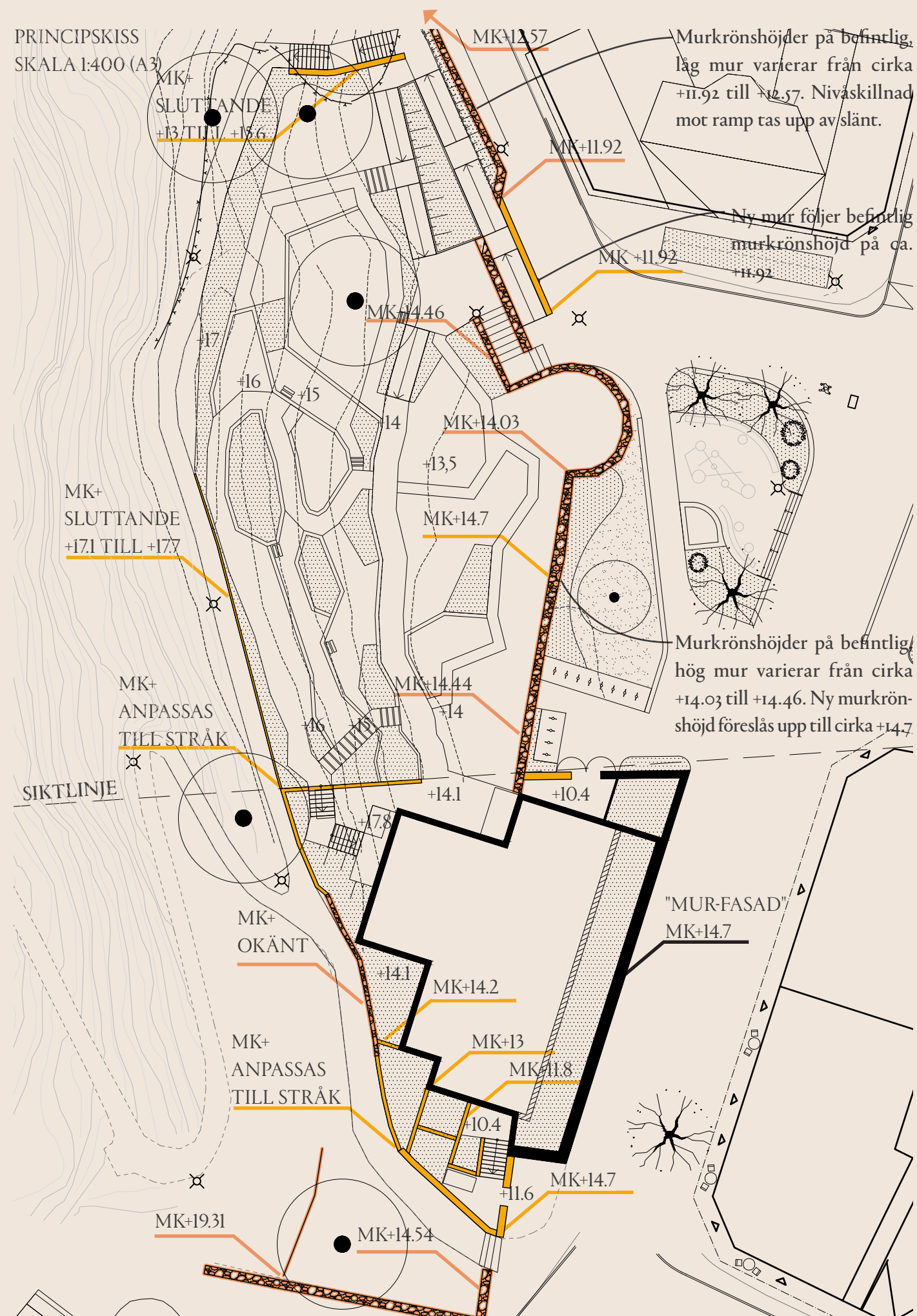
Murkrönshöjder på befintliga murar varierar. När befintliga murar rustas upp finns möjligheter att jämna ut varierande murkrönshöjder till en jämnare överkant.

Ny murkröns-höjd *

Förslag på nya murkrönshöjder. För befintliga, höga murar mot Skanstorget samt tillkommande "mur-fasad" föreslås en murkrönshöjd upp till cirka +14.7. Övriga tillkommande murar anpassas till:

- där befintliga stråk möter ny markmodellering
- tillkommande trappor och ramper
- terrassering av kuperad terräng

* Samtliga höjder som redovisas är ungefärliga och utreds vidare i kommande skeden.

FÖRSKOLEGÅRDEN

GRÖNYTEFAKTOR

Grönytefaktorn är ett planeringsredskap som används för att säkerställa en viss mängd vegetation eller vatten i en byggd miljö både på kvartersmark och på allmän plats.

Målvärde: 0,25.

Avser generell målnivå i centrala Göteborg där hög täthet prioriteras.

Trafiknivå & luftkvalitet: 0

Avser miljö utan trafik eller ett gaturum med lägre trafikbelastning, blandad bebyggelse med lägre byggnader och bredare gaturum.

Total yta: cirka 2320 kvm
enligt föreslagen användningsgräns

Viktning av olika miljöutmaningar är framtagen av Exploateringsförvaltningen Göteborgs Stad:

Biologisk mångfald: 0%

Buller: 10%

Dagvatten: 30%

Lokalklimat: 20%

Luftkvalité - utan trafik: 10%

Luftkvalité - med trafik: 0%

Rekreation: 30%

Beräkning enligt GYF-mall är framtagen utifrån principskiss med exempel på olika typytor för att undersöka en ungefärlig GYF-kvot för projektet. Principskissen är framtagen utifrån flera olika ingångsfaktorer, till exempel kulturmiljö, naturmiljö, angöring, tillgänglighet, verksamhetens krav på siktlinjer etc.

Hårdgjorda ytor utgörs främst av tillgängliga stråk, ytor för parkering och logistik och tak. Grönblå ytor utgörs främst av planteringsytor med grönska på mark och buskar, men även halvöppna hårdgjorda ytor för lek. Det finns stora möjligheter att avvattna hårdgjorda ytor till olika typer av vegetationsytor. Detta utreds vidare i kommande skeden.

Grönytefaktorns värde enligt denna principskiss är cirka 0,56.

— FÖRESLAGEN PLANGRÄNS

GRÖNSKA PÅ MARK - Gräsmatta

GRÖNSKA PÅ MARK - Naturlik plantering

GRÖNSKA PÅ MARK - Regnträdgård

VEGETATIONSKLÄDDA TAK - 8-20 & 21-50 cm

KL GRÖNSKA PÅ VÄGG

SMÅ TRÄD. Max 10 m höga

STORA TRÄD. Min 10 m höga, bevarade

BUSKAR - Planteringar och häckar

TÄTA HÅRDGJORDA YTOR

HALVÖPPNA HÅRDGJORDA YTOR

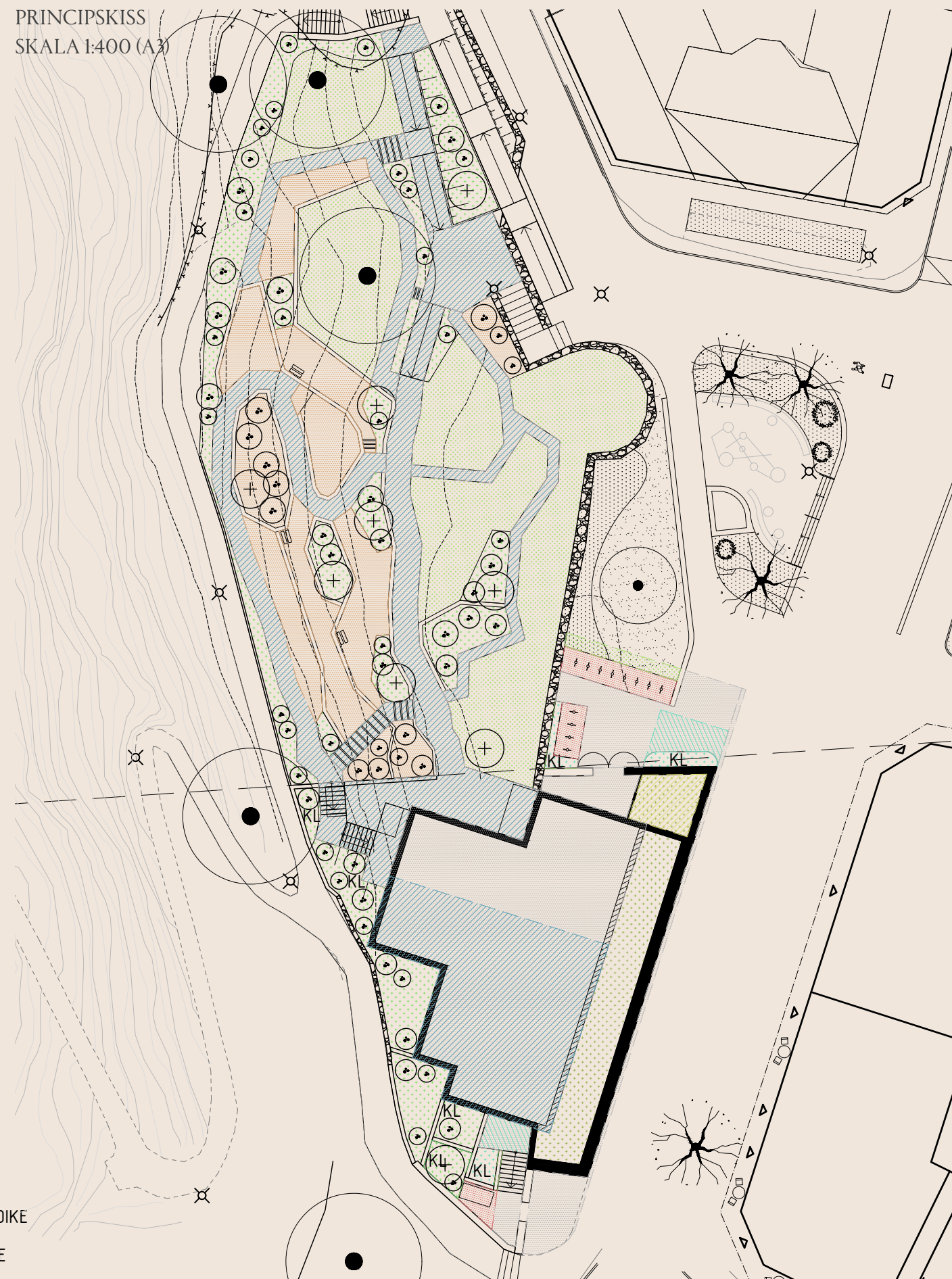
ÖPPNA HÅRDGJORDA YTOR

AVVATNADE HÅRDGJ. TILL VEG.YTOR

AVVATNADE HÅRDGJ. YTOR TILL REGNTRÄDGÅRD/DIKE

AVVATNADE GRÖNA TAK TILL REGNTRÄDGÅRD/DIKE

PRINCIPSKISS
SKALA 1:400 (A3)

Göteborgs
Stad

OKIDOKI

VARSAMT

Urbio

SKANSTORGET FÖRSKOLA
GESTALTNINGSPROGRAM

DATUM
2024.05.14

33/36

PERSPEKTIVBILDER

